

MADAGASKAR

Vennsapsforeningen Norge - Madagaskar • Fihavanan'i Norvezy sy Madagasikara

forum

Nr 2 2006 Årgang 4

**EVA JOLY SJOKKERT
OVER GASSISKE FENGLER**

**PORTRETTE
HERR HEFFERMEHL**

**GASSISKE
UTVIKLINGSSTUDENTER
OM NORGE**

**STAR TOUR TILBAKE PÅ
MADAGASKAR**

Organ for
Vennskapsforeningen
Norge - Madagaskar (VNM)

STYRET I VNM

LEDER
Øyvind Dahl
E-POST
oyvind.dahl@lyse.net

ØVRIGE STYREMEDLEMMER
Sidonie Hansen, Ottar
Rakoto Fjose, Heri
Ramampiaro, Ellen Vea
Rosnes, Kai Arne Schie,
Mona Nordstrand (vara),
Tor H. Nielsen (vara).

*Vennskapsforeningen er
ikke ansvarlig for innholdet i
bladet; dette er redaktørens
ansvar.*

REDAKTØR
Linn Krogh Hansen
E-POST
ilinn@frisurf.no
TLF 99 24 98 55

FORMGIVING
Liv Olaus Haaland
FOTO FORSIDE OG BAKSIDE
Linn Krogh Hansen

Bladet er utgitt med støtte
fra NORAD
ISSN 1504-4750

REDAKTØREN HAR ORDET

HVOR ER TAXI-BOUSSEN

En usedvanlig varm høst er forbi, og snart er det jul igjen. Jeg konstaterer i skrivende stund at den første snøen er i ferd med å legge seg ute på plassen vår her i Oslo. Det er nå man skulle vært i sydligere strøk, om man bare hadde tid.

Tid ja, det er vel noe de fleste av oss skulle hatt mer av. Ordet "tidsklemme" var vel ikke funnet opp for femten år siden, men nå snakker alle om det. Men har vi egentlig så mye mindre tid nå enn før, når alt kommer til alt?

Her om dagen foreslo mannen min noe så utenkkelig som at jeg kunne ta bussen til jobben, slik at han kunne kjøre og kjøpe nye dekk. Noe vi så absolutt burde gjort for lenge siden. Jeg ser ut av vinduet, og det er speilblankt, såpeglatt og livsfarlig der ute!

Jeg innser at min bedre halvdel hadde rett: Vi burde gjort dette før. Men jeg har ikke hatt tid før nå! Og nå har jeg hvertfall ikke tid; med deadline på jobben, dealine med dette bladet, svømmeklubb, og rett og slett altfor mye å gjøre. Men det må gjøres, selv om jeg slett ikke har tid til å ta bussen til jobben. Når jeg ser meg tilbake fatter jeg ikke hvordan jeg klarte meg uten bil før. Ting (og særlig bussen) tar som kjent tid, og det har ikke jeg nok av i min hektiske hverdag.

Men sakte men sikkert begynner tvilen å luske seg inn i bevisstheten min, nå som jeg likevel må krype til korset og sløse bort tid på de nødvendige bildekkene. Kanskje dekk-oppdraget likevel ikke tar så mye tid som jeg frykter? Den brutale sannheten er jo nemlig at det kun tar et par timer å få fikset de nye dekkene. Mens jeg allerede har brukt flere uker til å grue og ergo meg over at det må gjøres i nær fremtid.

Dette gjelder dessverre ikke bare bildekkene, men faktisk det meste jeg foretar meg i hverdagen. Jeg innbiller meg at jeg har konstant dårlig tid fordi alle andre går rundt og klager og stønner over "tidsklemma". Ikke vet jeg om denne tilstanden er smittsom, men man skulle tro det. Det er slike dager jeg har lyst til å hyle ut "Hvor er du, taxi-broussen til Toliara?".

De første månedene på Madagaskar irriterte jeg meg ofte grønn over de overbefolkede og overbefuglede lastebussene med den skjærende disco-musikken, som aldri gikk når de skulle. Men det kom til et punkt hvor jeg innså at verden ikke gikk under selv om jeg måtte vente noen minutter, timer eller en halv dag ekstra. Og enda bedre, jeg ble jo kjent med en masse hyggelige folk. Hadde det ikke vært for ventetiden hadde jeg aldri lært meg noe som helst gassisk! Til slutt begynte jeg å ta med meg en lamba og litt niste med tanke på nettopp denne ventetiden, Man visste aldri helt når taxi-broussen gikk fra Mangily til Toliara. Men dette var liksom en del av den kalkulerte reisetiden på Madagaskar.

Av og til skulle jeg ønske jeg kunne hoppe på en skranglete og haltende taxi-brousse på Ringveien i Oslo, og bare stille hjernen inn på "Malagasy time". Og dere som er på Madagaskar: ta en ekstra tur med taxibroussen mens dere tenker på oss her hjemme!

Linn Krogh Hansen

4

6

11

14

I DETTE NUMMERET

- 4 RYSTET OVER GASSISKE FENGSLER** **12 STAR TOUR + MADAGASKAR = SANT**
- 6 ET NORSK FLAGG PÅ MADAGASKAR** **14 IDRETTSLEKER MED ETTERSMAK**
- 7 REFERAT HOVEDSTYREMØTE I VNM 19. SEPT 2006** **14 PRESENTASJON AV MADAGASKARFARERE HØSTEN 2006**
- 8 – DER DET ER NORDMENN, ER DET KAFFE** **15 KJÆRE MEDLEMMER**
- 10 – ALLE BARN PÅ SKOLEN** **16 – NÅ ELLER ALDRI FOR MADAGASKAR**
- 11 – STORT POTENSIAL FOR TURISME** **18 MADAGASKAR-NYTT**

REDAKSJONEN

REDAKTØR

LINN KROGH HANSEN (37) er utdannet sosialantropolog og har praksis fra Ifaty utenfor Toliara (1997). Tema for hovedoppgaven er religiøs praksis og sosial endring i vezoernes daglige liv. Hun var sist på Madagaskar i 2005, etter å ha mottatt journaliststipend fra UD. Arbeider nå som journalist i magasinet Seilas.

E-post: ilinn@frisurf.no

GURO VEUM (31) utdannet sosialantropolog med feltarbeid i Mikeaskogen i Toliara regionen (2001) med tematikk knyttet til møtet mellom tradisjonell religion og protestantismen med spesielt fokus på tromba, bilo og fifozana. Utsendt av SIK/Fredskorpset for å forske på kvinneidealer i Toliara regionen. Har også bodd fire år som barn i Antsirabe-distriktet.

E-post: guro_veum@yahoo.com

VÅR KORRESPONDENT I TRONDHEIM

CHRISTIANE MARIE ØDEGÅRD (23), Bachelor i Utvikling fra UiO, for tiden student ved NTNU, Trondheim, på spansk årsstudium. Født og oppvokst på Madagaskar, var der sist på ferie i 2001.

E-post: christiane_marie@hotmail.com

TORUNN HENRIKSEN ROGNES (36) er utdannet pedagog ved Universitetet i Oslo. Hovedoppgaven i pedagogikk handler om jenter og utdanning i Senegal. Torunns første møte med Madagaskar var et ni måneder langt opphold i 2005, da hun ble sendt ut som fredskorpsdeltager til Toliara for SIK. I tilknytning til Universitetet i Toliara deltok hun her i et forskningsprosjekt om jenter og utdanning. Torunn jobber i dag i Politiets utlendingsenhet i Oslo.

E-post: torunn.rognes@gmail.com

MONA SORKNES (36) utdannet sosialantropolog ved Universitetet i Oslo, med feltarbeid fra Menabe. Hun arbeider nå i UDI.

E-post: moso@udi.no

VÅR KORRESPONDENT I STAVANGER

JOHN MAGNUS NYGAARD (62) leder for Vennskapsforeningen Norge - Madagaskar avd. Rogaland og Vennskapsbyforeningen Stavanger - Antsirabe. Lektor med fransk hovedfag, tysk mellomfag og historie og norsk grunnfag. Avdelingsleder på St. Olav videregående skole i Stavanger, ansvar for fremmedspråk og for samarbeidet med Lycée André Resampa i Antsirabe. Har vært to ganger på Madagaskar, i 2003 og 2006. Siste gang i forbindelse med elevutveksling.

E-post:

RYSTET OVER GASSISKE FENGSLE

– Slike forhold kan ikke et samfunn med respekt for menneskerettigheter tillate, sier Eva Joly. Den norske korrupsjonsjegeren gir det gassiske fengselsvesenet strykkarakter.

AV LINN KROGH HANSEN

Eva Joly har tidligere besøkt Madagaskar to ganger i forbindelse med Global plan for forsterking av rettsvesenet. Da hun besøkte Madagaskar for tredje gang i mars 2006, var dette den første evalueringsreisen i regi av Norad. I det oppsatte Norad-programmet inngikk et møte med representanten for Røde Kors, som tok Norad-delegasjonen med til fengselet i Antananarivo. Tilstanden i hovedstadens fengsel viste seg å være mye verre enn fryktet. Dessverre er det ikke bedre i landets øvrige fangeinstitusjoner.

DØR AV SULT

Fengselet i Antananarivo med ca 3000 innsatte er ett av totalt 99 fengsler på Madagaskar. I disse fengslene sitter rundt 20.000 fanger, hvorav ca 13.000 i varetekt. 144 fanger døde av underernæring i løpet av årets første ni måneder. Fanger får mat en gang om dagen, og da kun i form av rå maniok. Dagsbehovet for et voksent menneske ligger på ca 2000 kcal, eller 600 gram maniok. Ifølge en studie gjort av Røde Kors tilsvarer antallet innkjøpte manioker i gjennomsnitt 1300 kilokalorier (kcal) per dag per fange. Og dette er fengslenes offisielle budsjett. Etter at korrupte tjenestemenn har tatt sin andel av fangenes mat gjenstår det ca 250 gram maniok per fange. Dette tilsvarer ca 840 kcal, det vil si under halvparten av dagsbehovet for en voksen person. Hvis ikke den katolske kirken og enkelte frivillige organisasjoner og familiene til de innsatte hadde delt ut mat til fangene ville dødstallet i fengslene vært mye høyere.

UTEN SYSSELSETTING

Fengselet i Antananarivo er delt inn i tre avdelinger; en for menn, en for kvinner, og en for mindreårige fan-

ger. En stor del av fangene venter på en dom som ligger uendelig langt fram i tid. I mellomtiden sitter de bare og venter, uten noen form for aktivisering eller sysselsetting.

– Forholdene i kvinnefengselet er litt bedre. Men ofte blir kvinner innsatt fordi man ikke har lyktes i å finne mannen, som er den som har begått den kriminelle handlingen. Kvinner blir heller ikke sjelden innsatt for medvirkning i saker, sier Eva Joly til Madagaskarforum.

I fengselets ungdomsavdeling ble Joly møtt av en sterk stank. Heller ikke her hadde de innsatte noe fornuftig å fordrive tiden med.

– Det var riktignok et klasserom der, men jeg så ingen lærer. Røde Kors-eksperten påstår at de samme tingene står skrevet på tavlen fra et besøk til et annet. Mye tyder derfor på at ikke engang de mindreårige fangene får den undervisningen som er normalt alderen.

– Da jeg så hønene som vandrer fritt rundt i fengselsgården tenkte jeg med skrekk og gru på hva som vil skje om det skulle komme fuglevirus hit.

DØDSATTESTEN PÅ FORSKUDD

Ifølge internasjonale regler skal hver innsatt ha to kvadratmeter til rådighet på cella. På Madagaskar er det opp til fire fanger per kvadratmeter. Den norske korrupsjonsjegeren mener det er uakseptabelt at et land som får så mye internasjonal bistandshjelp fortsatt er bekjent av institusjoner som minner om Buchenwald konsentrasjonsleir.

– Jeg ser på måten et land behandler de

som faller utenfor samfunnet på som en indikasjon på graden av utvikling, understreker Joly. På Madagaskar har det tradisjonelt ikke vært populært å bekymre seg over innsatte, ettersom det finnes så mange andre saker som ansees som viktigere å prioritere.

Joly legger ikke skjul på at hun er rystet over tilstanden i gassiske fengsler. I Mampikony var fangene radmagre og manglet latriner.

– De snakker ikke lenger, og står oppreist om natten for ikke å sovne i kloakkvannet.

På grunn av manglende ressurser får sjelden syke fanger medisiner, og når, eller hvis de får medisiner, kommer disse gjerne sammen med en ferdig utskrevet dødsattest. Ved å levere medisiner og skrive ut dødsattesten samtidig sparer fengselet penger.

Fengslene er naturligvis også kilder til epidemier og sykdom.

– Da jeg så hønene som vandret fritt rundt i fengselsgården tenkte jeg med skrekk og gru på hva som vil skje om det skulle komme fuglevirus hit. Men da slipper man sannsynligvis å bekymre seg over fengselet lenger, sier Joly.

RESIGNERTE FANGER

Madagaskar er det eneste landet i verden hvor Røde kors er til stede uten at det er en konflikt eller krig på gang. De elendige fengselsforholdene er likevel nok til at organisasjonen ikke vil forlate øya med det første.

Det er ikke uvanlig at fanger sitter i varetekt opp til fem-seks år for enkelt tyveri, eller rett og slett for en enkel beskyldning. EU-delegasjonen har funnet 58 personer som har sittet mer enn ti år i varetekt. Selv om rettsystemet er et kaos, mener Joly at man i det minste kan unngå å la folk dø av sult.

Eva Joly er ikke imponert over det hun har sett av gassiske fengsler.
Foto: Ørjan Krogh Hansen

Det dør riktignok færre mennesker i fengslene nå enn på 90-tallet, da opptil 70 fanger kunne dø i løpet av en dag. Nedgangen i antall dødsfall skyldes ene og alene at den katolske kirke og noen frivillige har fått adgang til å gi fangene mat.

Man kan så spørre seg hvorfor ikke fangene gjør motstand eller lager opprør slik man hører om i andre utviklingsland. Ifølge Patrice de Charette, leder av EUs delegasjon til forsterkelse av rettstaten, skyldes dette at de gassiske fangene er så resignerte at de ikke orker å gjøre motstand. De ser uansett ingen utvei.

32 ØRE I MATPENGER

Det gassiske rettsystemet har per i dag kun dekket en tredjedel av behovet for dommere og statsadvokater. Et budsjett på totalt ti millioner euro skal dekke hele rettsapparatet og fengselsapparatet; inkludert lønninger, drift, mat, utdanning, sykehus, medisiner med mer. I Antananarivo mangler fengselet noe så elementært som telefoner til de ansatte. Resultatet av dette er at de ansatte må bruke sine private mobiltelefoner hvis de skal i ringe i tjenesten.

Man har også en stor utfordring med

å skaffe oversikt over hvem som faktisk befinner seg i fengslene på Madagaskar. Dette er ikke alltid like enkelt, ettersom enkelte dommere har innsatte fanger som personlige tjenere hjemme.

VERST I VERDEN

Tyveri av kuer er en spesiell forbrytelse siden dette er pengesekken til bondene, og dermed ansett som særdeles alvorlig. Strafferammen for dette er opptil 20 år, og uten begrenset varetekstfengsling. Vanlig straff for et slikt lovbrudd ligger likevel på rundt fem år. Når rettsvesenet bruker seks år på å etterforske et kvegtyveri, har man allerede sittet et år lengre enn dommen. Hvis man så skal sitte fem år til har man sittet dobbelt så lenge som selve dommen. I tillegg dømmes 30 prosent av fangene ifølge EUs delegasjon in absentia.

Et annet problem er at de dømte må betale for å få dommen skrevet ut. De som ikke kan betale forblir fengslet., sier Joly, og understreker at Madagaskar er ansett som et av landene med de verste fengselsforholdene i verden. Da EUs delegasjonsleder Patrice de Charette ba om å få se på mappene til fangene, var det mange mapper som

– Jeg ser på måten et land behandler de som faller utenfor samfunnet på som en indikasjon på graden av utvikling.

ikke ble funnet. De manglende mappene var det ingen som visste hvor befant seg.

ENDRING I SIKTE

Presidenten har lovet å sette inn en rekke tiltak for å lette presset fra fengslene. Disse går blant annet ut på å la fanger slippe ut etter halvgått soning, i tillegg til at alle som har sittet i varetekt siden før 1.januar 2004 enten skal dømmes innen utgangen av 2006 eller slippes fri. Eva Joly berømmer president Marc Ravalomananas vilje til å ta i bruk alle lovlige midler for å tømme fengslene og for å begrense varetektsbruket.

– Det er også positivt at presidenten har samtykket i å betale tilstrekkelig med dommere for at tiltaket kan gjennomføres. Resultatet av dette er at innen 2006 skal ingen ha sittet mer enn to år i varetekt.

Parallelt med presidentens løfter om fortgang i rettsgangen, har landets justisminister Lala Ratsiharovala innført en rekke tiltak for å forbedre rettsikkerheten

Justisministeren har 12.mai i år sendt ut et skriv til alle som underviser på dommerskolen for å minne om at varetekt ikke skal brukes systematisk og at det er deres oppgave å få studentene til å forstå dette. Muligens kan neste generasjons dommere endre de inngrodde vanene og den etablerte moralen som råder blant dagens utøvere av yrket. Dette har likevel ikke bare med moral og vaner å gjøre. For at det gassiske retts- og fengselsvesenet skal forbedres på sikt kreves samtidig en betydelig økning i budsjetter og forbedring av ansattes arbeidsvilkår.

For Eva Joly er det viktigste kortsiktige målet at ingen skal sitte i varetekt mer enn to år.

Samtidig håper hun på en amnestilov etter neste presidentvalg, som kan lette trykket i fengslene i påvente av nye lover og forhold og en total renovasjon av fengslene.

ilinn@frisurf.no

ET NORSK FLAGG PÅ MADAGASKAR

Gunnar Heffermehl har hjulpet mang en nordmann på Madagaskar i løpet av de siste tiårene.

Har du vært på Madagaskar og mistet passet ditt eller blitt akutt syk og trengt assistanse? Da har du sikkert møtt Herr Heffermehl.

TEKST OG FOTO: ØYVIND DAHL

Nordmenn, svensker og dansker som har vært i en fortvilet situasjon på tropeøya, for eksempel ved at de hadde mistet passet, ble syke og trengte hjemtransport og hjelp i nøden, har i over tretti år kunnet henvende seg til generalkonsulen i Antananarivo, nordmannen Gunnar Heffermehl. Han sørget for nye pass, tok seg av visumsøknader for gassere som skulle til Norge og har vært en fast norsk institusjon for en generasjon nordmenn på Madagaskar. Han har vært fast innslag på alle julefestene, nordmannsforbundsfestene og 17. maifeiringene på Den norske skolen på Antsirabe siden 1974. Mange husker bilen med norsk flagg da den svingte inn på tunet. Det var nesten som Norge kom nærmere når generalkonsulen kom og kastet glans over festen.

Gunnar Heffermehl kom på inspeksjonsreise i 1969 for Scandinavian East Africa Line (SEAL) som var et datterselskap av Den Norske Amerikaline (NAL). Formålet var å bli kjent med havner, skip og laster på Madagaskar, Reunion og Mauritius. I desember 1971 ankom Heffermehl på Madagaskar for deretter å bli generalagent for SEAL og sjef for La Ligne Scandinave fra 1973 med bopel i Antananarivo. SEAL drev linjefart på Madagaskar, og mange misjonærer og andre har med seg gode minner fra reiser til og fra Madagaskar med båter som Frierfjord, Tyrifjord, Lyngenfjord og andre som hadde fast rute på Madagaskar med anløp ca hver tredje eller fjerde uke. Disse båtene var lastebåter, men hadde også noen passasjerlugarer som mange reisende benyttet seg av.

GA BÅT I GAVE

Amerikafarten ble utkonkurrert av flyene og i 1981 var det slutt for NAL. Et tysk rederi, Deutsche Afrika-Linien, overtok linjefarten mellom Europa og Madagaskar. St. Hansaften 1981 ble Gunnar Heffermehl oppringt av daværende administrerende direktør for NAL, Einar Joyce, med meddelelse om at SEAL innstilte sin linjefart på Det indiske hav. Det endte med at Heffermehl overtok SEALs agentur på Madagaskar: La Ligne Scandinave. Han ble deretter generalagent for Deutsche Afrika-Linien og senere for Pacific Internatio-

nal Line som er Singapores største privateide rederi. Agenturene tar seg av inngående og utgående last. Båtene anløper Toamasina tre ganger i måneden. SEAL er fortsatt største spedisjonsfirma i Toamasina. En franskmann, Gerard de Perigny, som har samarbeidet med Heffermehl i 30 år, er nestleder med bopel i Toamasina.

En vesentlig del av SEALs virksomhet på Madagaskar var kystfarten. Mange dårlige veier gjør kystfarten svært nødvendig. Fra 1923 til 1978 drev SEAL kystfart under norsk flagg i henhold til avtale med myndighetene. Dette ble etter hvert utviklingshjelp i privat regi. Da president Didier Ratsiraka gjennomførte den sosialistiske revolusjon i 1975, ble Heffermehl på sin post. Slik sikret han arbeidsplassene og drev kystfart inntil 1978. Istedenfor å trekke seg ut, ga SEAL kystbåten "Le Scandinave" som gave til gassiske stat i 1978. Denne båten gikk i 20 år under gassisk flagg med navnet "Vatsy 1". Siden har det blitt flere slike: Vatsy 2, Vatsy 3 og Vatsy 4.

GENERALKONSUL AV RANG

Gunnar Heffermehl ble generalkonsul i 1974, en posisjon han opprettholder den dag i dag selv om Norge åpnet fast ambassade i Antananarivo i 2004. Etter at Schengen-samarbeidet mellom europeiske land ble etablert, har gassere måttet søke visum gjennom den franske ambassaden. Den norske ambassaden tar seg nå av visumsøknader og andre konsulære tjenester. I løpet av de 32 år Heffermehl har vært honorær generalkonsul har han brukt bortimot en fjerdedel av tiden på konsulære tjenester. Det skulle tilsvare mer enn fem årsverk. Gunnar Heffermehl er ridder av første klasse av St. Olav, kommandør av Den kongelige norske fortjenesteorden, kommandør av Den svenske nordstjerneorden, ridder av Dannebrog 1. grad og ridder av Den gassiske nasjonalorden.

Norge var ved siden av Sveits blant de første land som anerkjente Marc Ravalomanana som gassisk president i mai i

kriseåret 2002. Det var Gunnar Heffermehl som overleverte den norske uttalelsen til presidenten, noe som har bidratt til det gode forholdet mellom Norge og Madagaskar i dag.

Familien Heffermehl er en internasjonal familie. Fru Delara er fra Iran. Paret har to sønner og en datter som er vokst opp på Madagaskar og har vært her til de fikk sin franske baccalaureat. I dag bor eldste sønn i Norge med to barn, den nesteldste i Madrid med ett barn og datteren bor i Brussel. Svigermor bor i München og er 92 år. Gunnar og Delara har

leilighet i Norge som de besøker hvert år. Navnet på residensen deres i Antananarivo er "Villa Norge". Mange nordmenn på Madagaskar har nytt godt av gjestfriheten til ekteparet Heffermehl. Men også norske, danske og svenske delegasjoner og ministre har fått hjelp når de kom til Madagaskar. Ca 15 ambassadører har fått bistand ved akkreditering overfor gassiske myndigheter. Generalkonsul Heffermehl er, i sin alder av 70 år, fortsatt et norsk flagg på Madagaskar.
oyvind.dahl@lyse.net

REFERAT HOVEDSTYREMØTE I VNM 19. SEPT. 2006

Til stede; Øyvind Dahl, Sidonie Hansen, Kai-Arne Schie, Mona Nordstrand (som nå er fast medlem pga at Ellen Vea er gått ut) og Ottar Fjose. Møtet ble gjennomført per telefon. Forfall; Heri Ramampiaro

22/06. Godkjenning av referat fra hovedstyremøtet 24.05.06. Godkjennes med rettet dato.

23/06. Orientering om Madagaskar-forum

Det har vært møte i redaksjonskomiteen. Nytt blad med ny lay out er under produksjon.

Det vil inneholde blant annet intervju med Gunnar Heffermehl og Eva Joly, en artikkel om Star-tour som fra i høst starter opp med turer til Madagaskar og en artikkel om skoleprosjekt i Ifaty. Det planlegges et nytt blad i desember. Mari Roald Bern skal jobbe i WWF på Madagaskar og lage videosnutter og materiell om lemurer. Hun har tilbudt samarbeid. Det er blitt hentet inn priser på farger i hele bladet. Det vil koste 22000 pr blad og vi holder oss derfor til farge kun på omslaget. Hele produksjonen og forsendelsen av ett blad koster nå ca 15-16000. Redaksjonskomiteen gjør en stor jobb for foreningen, med produksjon av bladet. Kai-Arne skal sørge for at utgiftene dekkes fra konto med midler fra Norad.

24/06. Rabatt på flybilletter til Madagaskar

Heri har sendt en skriftlig søknad til Air Madagascar og SAS. Kontaktpersonen i Air Madagascar skal drøfte denne saken med styret og vil komme med en tilbakemelding. SAS virker ikke interessert i en slik ordning. Sidonie har vært i kontakt med Air France sin representant i Norge. Flyspesialisten i Grimstad har allerede ett samarbeid om misjonærer som reiser fra og til Madagaskar. Sidonie skal i møte med Air France hvor vi venter en avklaring på om de kan inngå en lignende avtale med en forening som vår.

25/06. Orientering fra Bergens-komiteen

Ottar orienterer. Høstens møte blir på Bergen internasjonale kultursenter, sannsynligvis 1. desember. Vi jobber med å få tak i en film Angano, som har vunnet flere internasjonale priser. Ellers vil vi forsøke å lage noe gassisk mat under møtet, for eksempel mofogasy eller mofoakondro.

26/06. Orientering fra Oslo-komiteen

Sidonie orienterer om høstens program. Det jobbes med å få ett møte med ambassadøren i Berlin Alphonse Ralison når han kommer i oktober. Sidonie skal kontakte Finn Andresen som er med i planlegging av ambassadørbesøket.

27/06. Orientering fra Stavanger-komiteen

Mona/Øyvind orienterer. VNM hadde møte 28. august i samarbeid med Vennekapsbyforeningen med varaordfører i Antsirabe Harivelo Manana Andriajohanarivo og prosjektleder David Rakotomalala med 40 frammøtte, blant dem fire Fredskorpser fra de to land.

Det blir ett fellesmøte med vennkapsbyforeningen og VNM avd Stavanger og ambassadør Alphonse Ralison, mandag 23. oktober. Sted er ikke avklart enda.

Lørdagskafe planlegges i Internasjonalt hus 28. oktober med gassisk mat og film. Årsmøte er utsatt til januar.

28/06. Orientering fra Trondheim

Heri har hatt kontakt med Christiane Marie Ødegård om hun vil være med å dra i gang interimsstyre. Hun er nå med i redaksjonskomiteen i bladet.

29/06. Medlemmer og økonomi

Kai-Arne er kommet godt i gang med arbeidet med medlemsregisteret og økonomien. Vi har 531 registrerte medlemmer, men ikke alle har betalt kontingent i år. Bergens-komiteen ber om en liste over alle betalende medlemmer i Hordaland/Sogn og Fjordane, slik at de vet hvem de kan invitere til å bli medlemmer.

Det vil bli skrevet en ingress i Madagaskar-forum med oppfordring om å betale. Kai Arne skal jobbe med utsending av en purring til alle som ikke har betalt.

E-post adresse info@madagaskar.no er nå viderekoblet til kaiarne.schie@gmail.com. Kai Arne skal sjekke at dette fungerer. Kontobeholdning er nå 35 415 kr i tillegg til det som er bevilget fra Norad til produksjon av bladet; 25 000 kr. Sistnevnte må brukes opp før nyttår av hensyn til rapport til NORAD.

30/06. Eventuelt

Øyvind har søkt fylkeskommunen om fritak for moms på produksjon av bladet vårt. Søknaden ble sendt 12. mai i år og ble innvilget 14. september.

31/06. Neste møte: Tirsdag 21. nov. kl 20.00.

– DER DET ER NORDMENN, ER DET KAFFE

Abel Zafianara og Yvette Razaiomenjanahary Derason fra Universitetet i Toliara har avsluttet sine engasjement som fredskorpssere ved SIK. Her skriver de om sine opplevelser i Norge.

AV ABEL ZAFIANARA OG YVETTE RAZAIOMENJANAHARY DERASON

ABEL:

– Dyrene gir gave på julaften

Universitetet i Toliara har en avtale med Senter for Interkulturell Kommunikasjon (SIK) i Stavanger om utveksling av deltagere mellom nord og sør med støtte fra Fredskorpset. Vi er studenter ved historisk fakultet ved Universitetet i Toliara, og ble rekruttert som deltagere fra sør. I henhold til avtalen jobber vi i arkivene til Misjonshøgskolen i Stavanger for å drive forskning på Toliara regionens historie. Våre konkrete oppgaver er å gå gjennom og samle historiske, antropologiske og lingvistiske dokumenter som er interessante for Toliara-regionen. Disse oversettes til gassisk eller fransk og skrives inn på data. Dokumentene eksisterer ofte bare på norsk og på originalpapir. Vårt arbeid gjør dokumentene mer tilgjengelige for forskere og folk generelt i Toliara regionen, som i fremtiden vil kunne hente dem fra disketter og trykte utgaver ved et bibliotek på Universitetet.

Vi har funnet mange bøker, tidsskrift, personlige brev og hefter om Sør- og Sørvest-Madagaskar, området for vår forskning. Det meste av dokumentene er skrevet på norsk, bortsett fra brev sendt fra gassere til norske misjonærer på gassisk, og noen artikler og bøker

– Jeg ble overrasket da det ble lest opp: "Fra Charly til Abel". Charly er navnet på katten til de vi var invitert til.

på fransk og engelsk. Vi har fått hjelp av to pensjonerte Madagaskar-misjonærer til å oversette dokumentene to timer i uka. Problemet er at dokumentene er skrevet på gammel dags norsk som ikke brukes lengre, og i tillegg er bokstavene gotiske. Før hadde vi problemer med å lese og forstå noen ord som ikke finnes i ordbøkene, men nå går det bedre. Det var vanskelig for oss å velge de dokumentene vi ville jobbe med, men med hjelp av Mme DINA, professor ved universitetet i Toliara som var på besøk i Stavanger i oktober 2005, valgte vi tidsskriftet *Gasseren*.

Gasseren var et månedlig tidsskrift med rapporter skrevet av norskamerikanske misjonærer som jobbet på Sør-Madagaskar (sør for Onilahy elven, fra St. Augustin til Fort Dauphin). Misjonærene var sendt ut for Lutheran Broad of Missions (L.B.M), en organisasjon dannet av norske immigranter i Amerika med hovedbase i Minneapolis. L.B.M sendte ut misjonærer som i denne epoken bare skrev (og trolig bare snakket) norsk. Det første nummeret av *Gasseren* ble utgitt i Minneapolis i januar 1900.

Før vi begynte å jobbe i arkivene var vi på et forberedelseskurs med Fredskorpset på Kongsberg i mars, og gikk på et intensivt språkkurs i Stavanger

Abel i Vigelandsparken.

for å lære norsk fra april til juni.

I tillegg til jobben har vi reist litt rundt i Norge. I juli besøkte vi noen store byer, blant annet Oslo, Trondheim og Bergen. Gjennom mitt opphold og disse reisene har jeg lagt merke til noen ting som virkelig har overrasket meg. Jeg skal her nevne noen eksempler:

Likheten mellom kvinner og menn

Kvinnene kan gå inn i hvilke som helst funksjoner, posisjoner, ansvarsområder, om det er hjemme, i samfunnet eller i jobben. Spesielt har jeg lagt merke til at også kvinner kan kjøre buss, taxi og småbiler på flyplassen. De kan også være sjefen i familien.

Viktigheten av kaffe

Nordmenn drikker mye kaffe, til og med uten sukker, om det er hjemme eller på jobb. Vi kan til og med si: – Der det er nordmenn, er det kaffe.

Julefeiring og nyttår

Det som overrasket meg litt var at det er julen, mer presist den 24. desember, som er familiefesten i Norge. Barna reiser hjem til foreldrene hvis de bor langt borte. I hver familie sender/ gir de hverandre gaver som legges under juletreet og som åpnes foran alle familiemedlemmene når de kommer hjem fra gudstjenesten. Jeg ble overrasket når det ble lest opp: "Fra Charly til Abel". Charly er navnet på katten til de vi var invitert til. Til og med katten eller hunden kan gi en gave her i Norge. Det er imidlertid ikke overraskende i og med at nordmenn ser på husdyr som familiemedlemmer, noe jeg ikke kunne forestille meg på forhånd. Dette viser at jul virkelig er en viktig fest for dem. Når det gjelder nyttårsfesten, kan hver og en velge hvor og med hvem de vil feire den, men ofte feires den med venner.

Jeg kan heller aldri glemme den behagelige snøen om vinteren og den utrolige midnattsola om sommeren på tross av de respektive vanskelighetene det har skapt. Siden det snør mye om vinteren, blir veiene glatte og det er vanskelig å gå. Om sommeren får man ikke sove om kvelden, på grunn av sollyset.

Det er så mange ting som er rare for oss her, men vi ble fort integrert slik at vi har klart å overkomme problemene vi har møtt. Vi ønsker at forholdet mellom SIK og Universitetet i Toliara er solid og fortsetter på en bra måte, og at Fredskorpsprosjektet blir videreført.

Abel Zafianara

YVETTE:

– Jeg fikk øye på tain-tsi-boko

"Det er første gang jeg har sett tain-tsi-boko". Dette er et gassisk uttrykk. *Tsi-boko* er et dyr som lever i skogen, men det er vanskelig for meg å beskrive dyret siden jeg aldri har sett det. *Tain-tsi-boko* er vanskelig å få øye på og finnes ikke alle steder. Derfor blir folk overrasket når noen har sett det, eller fått et glimt av halen til dyret. Ved å bruke dette uttrykket kan man forklare at man har sett noe som ikke finnes på Madagaskar. Når du ser noe for første gang blir du overrasket og sier: "Sambako nahita tain-tsi-boko" (Det er første gang jeg har sett *tain-tsi-boko*).

Jeg bruker dette uttrykket for å forklare det jeg har sett, opplevd og møtt ved å komme til Norge gjennom en fredskorpsutveksling. En slik utveksling er interessant og spennende for land både i nord og i sør. Situasjonen i Norge og på Madagaskar er veldig forskjellig. Vi har drevet forskning gjennom å samle informasjon fra arkivene ved Misjonshøgskolen i Stavanger. Vi har lest brev som norske misjonærer skrev fra vestkysten på Madagaskar i det 19. århundre. I tillegg til den kunnskapen jeg har fått gjennom dette, har jeg opplevd mye overraskende og ekstraordinært som gjør at jeg stiller noen spørsmål.

Klima

Vi var allerede klar over at Norge er et veldig kaldt land. Men dette overrasker meg: Menneskenes oppførsel varierer med klimaet både på Madagaskar og i Norge. Når det er veldig varmt på Madagaskar, spesielt i Toliara hvor temperaturen går opp mot 35o, blir menneskene triste og irritable. Når det er kaldt på vinteren, derimot, er de fornøyde.

I Norge er det motsatt. Jeg kom hit i Februar 2005, og så ikke mennesker snakke, le og hygge seg langs veiene før sommeren kom i begynnelsen av juni. Jeg spør meg selv; Kanskje mennesket ikke tåler at klimaet blir for kaldt (under 0o) eller for varmt (over 30o)?

Rikdom

Jeg har blitt kjent med det rike landet Norge i Stavanger, hvor jeg bor. Jeg vil gi et eksempel på hvordan jeg reagerte på rikdommen.

I det jeg kom ut av flyplassen på Sola og ble kjørt til Stavanger sentrum, ble jeg overrasket. Langs veien helt frem til kvartalet ved Det Norske Misjonsselskap, er husene like. Konstruksjonen er nesten den samme, husene er av tre, mange er hvite og utenfor hvert hus er det minst en bil. Det er ingen rønner. Alt er vakkert. Jeg spør meg derfor; Hvem er den rikeste, og hvem er den fattigste i Norge?

Skilsmisse

I henhold til det jeg har blitt fortalt er det mange flere skilte og single i Norge enn på Madagaskar. En seriøs forskning vil finne årsakene til denne situasjonen, men jeg har hørt om noen forhold som kan være medvirkende. Kvinnen i Norge aksepterer ikke lengre at mannen

Yvette i Bergen.

dominerer i hjemmet på grunn av like rettigheter. Det oppstår da et problem. "Det er bedre å være skilt enn å ikke være sjef i familien" sier noen menn. "Det er bedre å være skilt enn å ikke ha noen rettigheter i hjemmet", sier noen kvinner. På Madagaskar, derimot, er det bedre å lide enn å være en single eller en skilt kvinne.

Jeg har mye å si om resultatene og fruktene etter denne utvekslingen, jeg kunne til og med skrevet en bok, men jeg nøyer meg med disse eksemplene.

Til slutt ønsker jeg å takke det Norske Fredskorpsset som finansierer utvekslingsprogrammet. Jeg takker også Det Norske Misjonsselskap, Senter for Interkulturell Kommunikasjon og Universitetet i Toliara, som har samarbeidet og realisert det. Det er bra at samarbeidet skal fortsette. Det gir mange opplevelser, og utveksling av kunnskap er veldig viktig.

Yvette Razaïomenjanahary Derason

– Jeg spør derfor; hvem er den rikeste og hvem er den fattigste i Norge?

UNICEFs utdanningsseksjon på Madagaskar ønsker å bistå de gassiske myndighetene slik at alle barn får gå på skole. Ellen Vea Rosnes og Margarita Focal Licht er henholdsvis nr. 3 og 4 fra venstre.

– ALLE BARN PÅ SKOLEN

UNICEF på Madagaskar har denne høsten fått to norske ansatte. Både Margarita Focal Licht og Ellen Vea Rosnes er ansatt i UNICEFs utdanningsseksjon. Deres viktigste oppgave er å bistå de gassiske myndighetene slik at alle barn får gå på skole.

AV ARNE MORTEN ROSNES

– Norge har lenge vært underrepresentert i UNICEF, forteller Margarita Focal Licht, leder av UNICEFs utdanningsseksjon på Madagaskar. Hun synes det er bra at det er flere norske i organisasjonen.

– Men det er viktig å være inneforstått med at som ansatte i UNICEF er vi ikke direkte representanter for norsk politikk. Vi er lojale mot vår organisasjon, men en kommer jo ikke utenom at vi er norske både i tankemåte, kunnskap og erfaringer.

JUNIOREKSPERT

Ellen Vea Rosnes er ansatt som juniorekspert (JPO). Det betyr at engasjementet er finansiert av Det norske utenriksdepartementet.

– I tillegg til at jeg skal gjøre en jobb for UNICEF har norske myndigheter et ønske om å gi økt kompetanse til unge norske arbeidstakere. Lokalt er min tittel "Assistant program officer", sier Ellen.

– Det har vært mye nytt å sette seg inn, både innen UNICEF-systemet og ikke minst i forhold til hvem UNICEF jobber sammen med. Etter hvert er det meningen at jeg skal jobbe med res-

sursfordeling innen utdanningssektoren. I tillegg er jeg engasjert i enkeltprosjekter innen skolesektoren som f. eks. hiv/aids-informasjon.

UTDANNING FOR ALLE

Hovedmålet for dagens gassiske skolepolitikk er utdanning for alle. Alle barn skal få gå på skole.

– Det skjer mye i det gassiske skolesystemet for tiden og det er mange reformer som skal gjennomføres, forteller Margarita, som fikk sin første erfaring med Madagaskar som frivillig engelsklærer for amerikansk misjon.

SOLID ERFARING

– De to årene på Madagaskar gav meg inspirasjon til å gjennomføre en Mastergrad innen "Educational policies". Jeg hadde fokus på språkpolitikk i det gassiske skolesystemet, sier hun, og har tydeligvis relevant faglig erfaring for stillingen i UNICEF. Margarita har tidligere jobbet som juniorekspert for UNESCO i Paris samt åtte år i Redd Barna, hvor av fem år i Oslo og tre år i Etiopia.

Ellen er født på Madagaskar og har tilbrakt totalt 11 år i landet. Hennes hovedoppgave innen samfunnsgeografi hadde fokus på bruk av etnisitet i politikken på Madagaskar. Hun har tidligere arbeidet for Applied Research Institute (ARI) i Palestina, og hun har hatt flere engasjement hos Senter for Interkulturell Kommunikasjon (SIK) i Stavanger. Hun har også vært styremedlem i VNM i tre år.

– Jeg er glad for at jeg kjente både land og kultur ganske bra fra før. Det har hjulpet meg å komme raskere inn i arbeidsoppgavene, forteller Ellen.

Begge to snakker litt gassisk, og det må jo helt klart være en fordel når mye av deres arbeid er i nært samarbeid med lokale myndigheter.

– Det gassiske utdanningsdepartementet er veldig ambisiøst, og vår største utfordring i UNICEFs utdanningsseksjon er å sørge for at alle planene blir gjennomført på en god måte. Vi ønsker å sikre kvaliteten, og bidra til at det hele henger sammen, avslutter Margarita.

- STORT POTENSIAL FOR TURISME

Ravinala Reiser har så å si vært alene om å tilby reiser til Madagaskar de siste årene. Turoperatøren får nå konkurranse av Star Tour, som er tilbake etter mange års fravær. Her forteller daglig leder i Ravinala Sigurd Egeland litt om status og om hvilke utfordringer turismen står overfor på den store øya.

AV SIGURD EGELAND

De fleste som leser dette bladet har en eller annen tilknytning til Madagaskar, så jeg skal ikke bruke tid på fortelle hvorfor man bør reise dit. Jeg skal heller fortelle litt om utfordringene og gledene ved å sende folk "nedover". Ravinala Reiser har tilbudt Madagaskar som reisemål siden år 2000. I tillegg er det flere private aktører som ordner reiser for større eller mindre lukkede grupper gjennom kontakter på Madagaskar. For noen år siden eksisterte også Nilsen Travels og hadde Madagaskar som hovedreisemål, men dette selskapet er ikke aktivt lenger. Det siste er at Star Tour har kommet på banen, som den første av de store operatørene. Turen markedsføres som temareise, og går stort sett innom de samme reisemålene vi bruker i Ravinala, men unntak av Fort Dauphin som vi foreløpig ikke har på våre turer.

De som reiser med Ravinala er i første rekke folk med en eller annen tilknytning til misjon. Blant de som har rundet 40 år vil veldig mange tenke på misjon med en gang Madagaskar nevnes. Vi opplever stadig at folk sier navnene på og har et forhold til steder med atskillig flere a-er og n-er enn det som er vanlig for en nordmann å kunne uttale på strak arm. Enten har de selv eller andre familiemedlemmer bodd på øya i kortere eller lengre tid, eller så har de støttet eller holdt seg orientert om misjonsarbeidet.

De absolutt fleste som drar med Ravinala Reiser er med på en av våre gruppereiser med egen reiseleder. De siste to årene har vi imidlertid opplevd en stadig økning av enkeltpersoner og små grupper som ønsker å dra, og som trenger hjelp med det praktiske. Gjennom gode kontakter på Madagaskar er vi i stand til å tilby skreddersydde opplegg med alle detaljer rundt overnatting og transport ordnet på forhånd. Vi begynner å se at det er flere folk uten misjonstilknytning til Madagaskar som ønsker å reise. Etter tegnefilmsuksessen har det vært en økning i interessen for lan-

det, men etterspørselen har på ingen måte øket markant slik mange hadde sett for seg på forhånd.

BEHOV FOR FLERE HOTELLER

Madagaskar satser på økt turisme, og har satt seg høye mål for antallet turister en ønsker å motta i årene som kommer. Rent reiseteknisk er det ikke en drømmedestinasjon å ha som hovedreisemål slik Ravinala Reiser har det. Selv om infrastrukturen er i bedring, kan mye ennå gjøres for at transportetappene skal bli mindre strabasiøse. Det går selvfølgelig på at turene tar lang tid siden gjennomsnittsfarten er lav, men ujevnt veidekke mange steder gjør også sitt til at det blir anstrengende turer. Det faktum at bussene er relativt små gjør at store grupper blir vanskelig å håndtere. En kan ikke bare uten videre investere i større busser, siden veistandarden mange steder bestemmer størrelsen på kjøretøyet. For den jevne turist vil det sannsynligvis være prismessig fordel om turiststrømmen øker, siden en da vil få noe større konkurranse på flyrutene. Det er ikke tvil om at Air France setter sine priser i forhold til at det ikke er noen andre av de store selskapene som flyr på Madagaskar. Flybillettene utgjør langt over halvparten av kostnadene vi har på turene våre.

Mangel på gode hoteller er også et problem, spesielt på steder der hovedstrømmen av turister ikke passerer. Denne mangelen gjør også sitt til at de stedene som eksisterer kan ta relativt høye priser. Vi har i de siste årene sett at det vokser opp en del fem-stjerners hoteller, med priser som holder internasjonal standard og vel så det. Typisk kan eieren være en utenlandsk (fransk) mann med litt kapital som har funnet seg en gassisk kone. Slike steder er nødvendige hvis en skal utvikle turismen i landet, da mange reisende forventer høy komfort. De vil også være med på å profesjonalisere hele næringen, da det settes en del standarder som alle må følge hvis de skal henge med i konkurransen.

MÅ PROFESJONALISERES

Mens jeg skriver dette er jeg på reise i Indonesia og Vietnam, og her ligger turistindustrien de fleste steder mange hestehoder foran Madagaskar, og fra en turoperatørs synspunkt er det mye lettere å arrangere turer til disse landene. På Madagaskar har vi flere ganger opplevd at vi et par måneder før avreise har mistet rom på hoteller vi har reservert opptil et år i forveien. Som regel skyldes dette at det kommer viktigere gjester eller større grupper, og da vil hotelleieren se sitt snitt til å tjene noe mer penger. En kan for så vidt forstå en slik prioritering, men det tar nattesøvnen fra oss som må snu opp ned på planer og reiseruter for 25 nordmenn på tur. Det er naturligvis også uheldig for hele turistnæringen, siden det uvilkårlig gir hele bransjen et preg av useriøsitet.

Det er grunn til å tro at turismen på Madagaskar kommer til å øke kraftig i takt med utbygging og investeringer innen næringen i årene som kommer. Håpet er at en på samme tid

MANGLER FLERE TUSEN HOTELLROM

Madagaskar kan i dag bare ta imot 10 000 turister om gangen. Dette skyldes at det kun finnes 1000 rom med internasjonal standard på øya. Dette året forventer man at 300 000 turister skal besøke øya og at tallet skal øke til 500 000 i 2007 og 700 000 i 2010.

klarer å beholde sjarmen og særpreget, og at en unngår i så stor grad som mulig at negative sider ved turismen, som for eksempel prostitusjon, kommer ut av kontroll. Økonomisk sett vil det være fint for befolkningen på Madagaskar at vi rike her i nord legger igjen litt av vårt overskudd hos dem gjennom vår reisevirksomhet. Evalueringene vi får fra folk som har vært på tur, viser at så godt som alle i stor grad synes det var verdt pengene.

ravinala@ravinala.no

STAR TOUR + MADAGASKAR = SANT

AV LINN KROGH HANSEN

Det er med stor spenning og glede vi Madagaskar-venner ser at Star Tour igjen har kastet sine øyne på Madagaskar. Den første turen går i november.

Tana, Antsirabe, Ambositra, Fianar, Ranohira, Isalo, Ifaty, Fort Dauphin, og Lanirano sjøen. Alt dette kan du oppleve i løpet av en 17 dagers rundreise med Star Tour Tema.

– Madagaskar har vært i tankene våre i flere år. Vi presenterte turer til øya allerede på slutten av 80-tallet, og er glade for at vi får en ny mulighet nå, forteller produktsjef Gabriel Ehrhardt for Star Tour TEMA.

Ehrhardt forteller at det i skrivende stund fortsatt er mange ledige plasser, men at de regner med at tallet vil ta seg opp når destinasjonen blir litt mer "kjent". At man får to netter med en dags avslapping på Mauritius før hjemreise er nok med gjøre denne reisen ekstra attraktiv. Madagaskarforum vil i neste nummer følge opp med tilbakemeldingene fra Star Tour etter den første turen på nesten tretti år.

Her er programmet for Star Tours 17-dagers rundreise:

DAG 1.

Avreise fra Skandinavia.

12

DAG 2.

Ankomst Mauritius. Store deler av dagen er fri til akklimatisering og avslapping. Vi gjør en kortere flyreise på kvelden (45 min) over til Madagaskars hovedstad Antananarivo, også kalt Tana.

DAG 3.

Tana ligger vakkert til på et antall lave koller som dominerer slettelandet rundt. I løpet av formiddagen reiser vi inn i et vekslende fjellandskap der risavlinger avtegner seg i utallige nyanseer av grønt.

Høye smale hus med rød teglstenstak i skråningene og på marken går gjeter etterfulgt av Madagaskars typiske hornbuskap, zebun. Vi besøker en som fremstiller tradisjonelle husgeråd i byen Ambatolampy før vi når dagens mål Antsirabe. Kanskje tar vi en kjøretur i pouce-pouce etter middagen, en lokal variant av rickshaw.

DAG 4.

Antsirabe ble grunnlagt av norske misjonærer og er kjent for sitt svale klima. Vi tar en kortere byrundtur før reisen går videre til Ambositra, det madagas-

siske håndverkets vugge. Her spiser vi lunsj i en tradisjonell restaurant før vi besøker et atelié spesialisert på treskjæring. I området finnes Tapia-skoger, en av øyas opprinnelige naturtyper. I Fianarantsoa tar vi en byrundtur før vi tar inn på hotell for natten.

DAG 5.

Vingårdene er en arv fra den franske kolonitiden. Moderne teknikk har ikke nådd hit enda, noe du blir gjort oppmerksom på ved det korte stoppet for prøvesmaking. De fascinerende fjellformasjonene som vi ser langs reiseruten har blitt skapt av eroderende bølger gjennom årtusener. I det lille skogsreservatet Anja tar vi en drøy times vandring og har store sjanser for å få et første glimt av den ringhalede lemuren. Vi ankommer Ranohira der vi tar inn på hotell for to netter.

DAG 6.

Isalo nasjonalpark har en særpreget natur med kalkformasjoner som veksler med pavesavanne. Vi tilbringer dagen i dette "madagassiske Colorado" blant sirlige orkidéer og blom-

Over: HÅNDVERKSBYEN Ambositra står på programmet til Startour.
Til høyre: IFATY kan du besøke både med Ravinala og Startour.

strende aloearter. Vi får sjansen til å se madagaskarpapegøyer, dekorative brednebbede blåkråker og vakre sommerfugler. Sprengt inn mellom sandstensmassivene finnes et naturlig lite basseng med krystallklart vann der vi inntar dagens picknik og får muligheten til å bade.

DAG 7.

Når vi nærmer oss kysten begynner de første besynderlige apebrødtrærne, baobabene å dukke opp. Legenden forteller at baobabtrærne en gang skrøt av de var de vakreste i verden. Da straffet Gud dem ved å la dem vokse oppned. I 1998 fant man safirer her. Det ledet til et "rush" til området og vi reiser gjennom et par nye steder som leder tankene til Ville Vesten. Langs veien ser vi også Antandroy-graver, tradisjonelle utsmykninger for regionen. Etter et opphold i den søvnige kystbyen Tuléar med sitt sneglemarked fortsetter vi til lille Ifaty ved kysten der vi tar inn på hotell for to netter.

DAG 8.

Dagen fri til avkobling og egne aktiviteter.

DAG 9.

En snau times flyreise til Fort Dauphin på sydøstkysten, før vi tar inn på hotell for en natt.

DAG 10.

I god tid før lunsj når vi Berenty, et av øyas mest kjente naturområder. Reservatet ble skapt av familien De Heaulme i 1936 for å verne 240 hektar med

unik flora og fauna langs floden Mandrare. Et viktig tilfluktstед for et flertall lemurarter. Halvapene med de store stirrende øyne blir egentlig oppkalt etter de døde ånder i den romerske mytologien. Katta-lemurens kjenne-tegn er de lyse og svarte tverrgående stripene på halen. En stor nyter av solen som ofte holder seg sammen i grupper på cirka tjue dyr. Sifaka-ape- ne er hvite med mørkt ansikt og danser frem på bakbeina når de flytter på seg. Også kameleoner, skilpadder, fugler og sommerfugler trives i det vakre reservatet. En fin liten botanisk park rammer inn et utvalg av områdets merkelige sukkulente vekster.

DAG 11.

I grålysningen våkner naturen; fugler, lemurer og andre dyr hilser på den morgenfriske. Vi tar enda en interessant rundtur i Berenty før vi reiser tilbake til Fort Dauphin.

DAG 12.

Etter en 40 km lang bussreise kommer vi frem til Lanirano-sjøen. Her går vi om bord i en liten båt for en behagelig tur i lagunen og observere mange stede-gne fugler. Vi går i land i den lille fiskelandsbyen Evatra. I nærheten finnes en stor fin sandstrand der vi kan slappe av, bade eller ta en lang spasertur etter pickniken.

DAG 13.

En kort flytur tar oss tilbake til hovedstaden Tana der ettermiddagen er fri til egne turer og eventuelle innkjøp.

DAG 14.

Fly til Mauritius der vi tar inn på hotell for de to siste nettene.

DAG 15.

En avslappende dag med sol og bad.

DAG 16.

Hjemreise på kvelden.

Veil. pris: kr. 26 745,-, Dette inkluderer flyreise Mauritius og Madagaskar/La Réunion t/r, øvrige transporter, del i dobbeltrom, måltider, utflukter, inngangsbilletter iflg.

Redusert pris dersom du tar deg dit på egenhånd (- kr. 5 800,- til/fra Mauritius).

Reisene har følgende avreisedatoer: 01/11, 13/12, 17/01, 31/01, og 14/03

Hotellene som er valgt ut (foreløpig) kjenner nok de fleste av oss igjen: Tana: Hôtel Tana Plaza, Antsirabe: Hôtel Arotel. Fainar: Hôtel Zomatel, Isalo: Hôtel Relai de la Reine, Ifaty: Hôtel Le Paradisier, eller Hôtel Nautilus, Ft Dauphin; Hôtel La Croix du Sud,

Les mer: <http://www.tema.startour.no/tema.aspx?id=23294&city=1350&dest=243&detailedview=2>

Pst: Hvis dere ser nøye etter så er adressen til www.madagaskar.no lagt inn under "Nyttige linker". (red.ann)

ilinn@frisurf.no

Madagaskar har offisielt sagt ja til å arrangere De syvende øy-lekene i Det indiske hav i 2007. Ni måneder før start er det flere som ser oppgaven som et pålagt onde.

IDRETTSLEKER MED ETTERSMAK

TEKST: LINN KROGH HANSEN FOTO: servihoo.com /jioi.org

Opprinnelig hadde den gassiske arrangøren satt seg som mål å bruke lekene til å markedsføre øya internasjonalt. Den store entusiasmen som preget den gassiske delegasjonen da de fikk tildelt lekene i 2003 er nå smuldret bort til en bitter følelse av tvang og plikt. Studieturen til Mauritius for å lære om idrettsanlegg ser dermed ut til å være bortkastet. Ungdoms- og sportsministeriet har nemlig sagt klart i fra at de kommer ikke til å sette av ekstra midler i forbindelse med lekene, og at man ikke vil gjøre noe mer ut av arrangementet enn absolutt nødvendig. Ungdoms- og sportsminister Tombo Ramandimbisoa mener at landet ikke har kapasitet til å ta på seg et arrangement som kan overstige de allerede kalkulerte midlene.

- Det er derfor med stor pessimisme at landet tar i mot sine nabolands ypperste idrettsutøvere i perioden 9.-19. august neste år, skriver den gassiske nettavisen www.madanight.com.

Flere mener at det en gang så store og prestisjefylte idrettsstevnet for regionens unge idrettsutøvere er i ferd med å miste sin stjerne. President for øy-lekens organisasjon (Conseil international de jeux des iles, CIJ), Antoine Gopal fra Seychellene, ser seg likevel fornøyd med at gasserne gjennomfører arrangementet, til tross for at det ikke ser ut til å bli av høyeste kvalitet.

MÅ BO PÅ SKOLE

Det er ventet rundt 2000 deltakere fra nabolandene til Madagaskar i august

2007. Slik som det ser ut nå vil deltakerne bli innkvartert på Alarobia tekniske skole, som vil få status som "deltaker-landsby". Dette er langt unna intensjonen om å bruke lekene som en mulighet til å vise Madagaskar fra sin beste side, som "le vitrine de Madagascar" ("vindu fra Madagaskar"), som var den opprinnelige planen. Som en følge av at idrettsutøverne flytter inn i skolebygningen, vil studentene bli kastet ut for studere utendørs mens lekene pågår.

Til tross for at bygningen er vakker og gammel, er den likevel kun en skole, og ikke en bygning som er laget for å ta i mot eliteidrettsutøvere med alt dette innbærer. Komforten og muligheten for slappe av og sove godt i forkant at

PRESENTASJON AV MADAGASKAR-FARERE HØSTEN 2006

Ingelill-Kristin Eidhamar og Hanne Liv Østveit skal til lærarskolen i Fandriana. Hovedoppgåvene deira er engelskundervisning på lærarskolen og i kyrkjyas barneskule. Dei kjem også til å delta i sosiale aktivitetar, idrett og musikk, blant studentane.

Følg med på bloggane til Hald-studentene:

Ingelill:

<http://www.pingo-eidhamar.blogspot.com/>

Hanne Liv:

<http://www.hlmadagaskar.blogspot.com/>

Rune Andreas Småland og Øystein Christensen skal jobbe på eit ungdomssenter i Antanana-

rivo. Vi skal jobbe med ungdom som for det meste er i alderen 16- 25 år, så det blir spennande. På senteret skal vi drive engelskundervisning, dataundervisning og miljøarbeid som for eksempel musikk og idrett. Vi har også planer om å få starta opp eit CHRISC (Christian Sports Contact) lag på universitetet i Antananarivo. Elles så håper vi å få sjå og lære mest mogleg av landet og kulturen, forteller Øystein.

Øysteins hjemmeside:

www.oysteinchristensen.com

Rune Andreas' blogg:

<http://www.runeandreas.blogspot.com/>

HANNE LIV

INGELILL

ØYSTEIN

RUNE ANDREAS

PÅ MAURITIUS: Den gassiske delegasjonen under åpningsseremonien i 2003.

Madagaskarforum følger JIOI 2007: Vet du noe om utviklingen i denne saken? Tips Madagaskarforum: ilinn@frisurf.no

en konkurranse kan man dermed se langt etter, skriver Madanight. Det faktum at bygningen ligger få meter fra en trafikkert hovedgate gjør ikke forholdene bedre. Heller ikke at de må krysse denne gaten for det minste nødvendige ærend.

INGEN NYE ANLEGG

Ettersom det i skrivende stund ikke foreligger planer om å bygge en eneste hall/bane i forbindelse med øy-lekene, må i det minste de eksisterende anlegge gjennomgå en kraftig oppgradering. De yngste anleggene er rundt ti år gamle. Organisasjonskomiteen er forvilet

over den prekære mangelen på midler fra myndighetene, og at det fortsatt ikke finnes noen budsjett hos Ungdoms- og sportsministeren for JIOI-lekene. Ingen ting er klargjort, bortsett fra maskotten, en menneskeliggjort ravnala-plante.

De neste lekene vil omfatte 15 idrettsgrener; deriblant friidrett, fotball, boksing, svømming, basketball, tennis, volleyball, judo, karate, taekwondo, sykling, bordtennis. Det har vært søkt om å integrere badminton, men det-

te ble avslått. Avslaget kan vise seg å være lite gjennomtenkt, for selv om denne sporten er liten på Madagaskar, er den en av de mest populære på Maldivene. Ved å oppta grenen i programmet ville man øke muligheten for Maldivenes medaljesjanser, og dermed gjøre det mer attraktivt å delta. Spesielt er dette viktig i en fase hvor lekenes står i fare for å miste sin glorie.

– De eneste som kan gjøre neste års leker til en ekstraordinær og minnerik opplevelser utøverne selv, ifølge det gassiske nettstedet, som samtidig spør om de en gang så viktige og prestisjefulle lekenes dager nå er talte.

ilinn@frisurf.no

Les jeux des Iles de l'océan Indien(JIOI)

er et idrettsstevne som arrangeres hvert fjerde år blant øynasjonene i Det indiske hav. Det konkurreres i de fleste olympiske øvelser, men det er de deltakende landene selv som bestemmer hvilke øvelser som er aktuelle. I 2003 ble lekene holdt på Mauritius, og det var i forbindelse med dette at Madagaskar ble tildelt øy-lekene for 2007. Sist gang Madagaskar var vert for JIOI var i 1990. Deltakende nasjoner har vært: Seychellene, Mauritius, Komorene, Maldivene, Sri Lanka*, og Reunion og nå sist også Mayotte. Sistnevntes deltakelse har vært kontroversiell ettersom det har vært usikkerhet rundt hvordan den franske øya som geografisk tilhører Komorene skal defineres. I 2003 deltok de sammen med Reunion under definisjonen "Det franske indiske hav".

Undertegnende er usikker på hvorvidt Sri Lanka har deltatt, men vet at de har blitt invitert.

Les mer her:

http://www.madanight.com/viewarticle_813.htm

KJÆRE MEDLEMMER!

Jeg opplever ikke sjelden å få tilsendt brev som egentlig skal til vennsforeningen, det vil si Kai Arne i min postkasse. Dette gjør i og for seg ingen ting, bortsett fra at jeg må videresende dette til Kai Arne. Verre er det derimot når jeg får post som kun er merket "Vennsforeningen Norge - Madagaskar", uten mitt navn. Postmannen vet nemlig ikke at dette skal til min postkasse, og en gang reddet jeg et brev fra å bli kastet/tatt med tilbake til postkontoret ved en ren tilfældighet fordi jeg så at postmannen sto med det i

hånden. Så hvem vet hvor mange brev som kan ha tatt den veien....?

Jeg ber dere alle derfor merke post som skal til redaksjonen med mit navn, ettersom dette går i min personlige postkasse.

Hilsen redaktøren
Linn Krogh Hansen
ilinn@frisurf.no

-NÅ ELLER ALDRI FOR MADAGASKAR

Norge kan bidra til å redde naturmangfoldet på Madagaskar, og hjelpe folk ut av fattigdommen. - Det kan vi gjøre gjennom miljørettet utviklingsarbeid, skriver Heidi Sørensen (SV) og Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) i denne kronikken.

Energi- og miljøkomiteen besøkte i mars Madagaskar. Allerede ved første øyekast er Madagaskar et vakker land. Jorda er rød, rismarkene er grønne, og landsbyene ligger vakkert i landskapet. Det finnes fremdeles store skoger med stedege trær, plante- og dyrearter.

Madagaskar er et av verdens rikeste land når det gjelder naturmangfold, og et av verdens fattigste når det gjelder velferd. Bare 15 prosent av Madagaskars befolkning bor i tilknytning til en bilvei, og de ca 15 millioner gasserne har et årlig strømforbruk på 0,7 TWh, noe som tilsvarer litt mer enn årsproduksjonen i Altakraftverket. I følge FNs utviklingsindeks er Madagaskar et av de fattigste landene i verden, på tross av at ingen sulter og alle har mat.

Reisen ble et sammenhengende bevis på sammenhengen mellom miljøødeleggelser og fattigdom. FN ga i fjor ut rapporten "The Millenium Ecosystem Assessment Report", som nettopp understreker dette og vektlegger hvor avhengig vi er av de tjenestene som økosystemene produserer for oss.

NATUR I SÆRKLASSE

Ikke noe land, og ingen annen øy i verden er rikere eller mer særegen når det gjelder biologisk mangfold. Madagaskar er ei øy med et plante- og dyreliv i særklasse. Geologisk ble Madagaskar skilt fra Afrika for 165 millioner år siden, og med India og Antarktis for over 80 millioner år siden. Det gjør at evolusjonen har skapt et plante- og dyreliv som er unikt for Madagaskar.

Mest kjent i det unike dyre- og plantelivet er lemuren, et dyr som likner på noe midt i mellom ape og katt, og

som lever i trærne. På Madagaskar finnes det over 40 forskjellige primater, og forskere oppdaget så sent som i fjor en ny lemur. Oppdagelser av nye pattedyr er på verdensbasis en sjeldenhet. Det finnes mer enn 14.000 plantearter på Madagaskar. Det betyr at 3,2 prosent av verdens planter bare finnes på Madagaskar. Halvparten av verdens kameleontarter finnes bare på Madagaskar, og halvparten av fuglearter på Madagaskar er unike. I global sammenheng forvalter Madagaskar en unik del av verdens naturarv.

I 1927 opprettet Madagaskar den første nasjonalparken for å verne om naturmangfoldet.

I dag har Madagaskar 47 nasjonalparker, som drives av den statlige nasjonalparktjenesten (ANGAP). Nasjonalparkene drives ganske tradisjonelt, men det er satt i gang arbeid flere steder med å få lokalbefolkningen med i driften av parkene. I dag får lokalsamfunn i nærheten av parkene 50 prosent av inngangspengene turister og andre legger igjen for å besøke nasjonalparkene. Energi- og miljøkomiteen besøkte nasjonalparken Andasibe, som ikke ligger så langt fra hovedstaden Antananarivo. I løpet av noen få timer så vi fire arter lemurer, også den største av dem: indrien, som er svart og hvit og på størrelse med stor hund. Det er knyttet mange myter til indrien. Fra gammelt av trodde lokalbefolkningen rundt Andasibe at forfedrenes sjeler levde videre gjennom indrien. Den er derfor ikke blitt jaktet på.

Flertallet av befolkningen på Madagaskar er direkte avhengig av de tjenestene økosystemene leverer. Ødelegges skogen og økosystemene, forsvinner også livsgrunnlaget for folk flest. Dette

er spørsmål myndighetene på Madagaskar er oppmerksomme på, og derfor er miljøvern og bærekraftig bruk av naturressursene helt sentrale deler av utviklingsstrategien. Madagaskar er i dag midt inne i et arbeid med å utvide de vernede områdene dramatisk. President Marc Ravalomanana erklærte i 2003 at Madagaskar skal utvide andelen vernet land fra tre til ti prosent av samlet areal. Dette arbeidet er i full gang, i samarbeid med frivillige organisasjoner og lokalbefolkning.

Professor Steve Goodman var med Energi- og miljøkomiteen som guide til Andasibe. Han har jobbet 20 år med registrering av arter på Madagaskar, og er en av de ledende ekspertene på Madagaskars biologiske mangfold. Han arbeider for Verdens Naturfond og bistår myndighetene i å registrere de viktigste og mest verdifulle områdene. I tillegg er han veileder for en rekke biologistudenter, og bidrar i sterk grad til at kompetansen om det unike biologiske mangfoldet øker. Vi møtte en av de tidligere studentene hans, som nå er ansatt på miljøvernministerens kontor.

TRUSLER MOT NATURMILJØET

Artsmangfoldet på Madagaskar er truet. En landbruksdrift som innebærer at skog blir svidd ned og dyrket fører til avskoging, samtidig som metoden gjør arealet uegnet til landbruk etter få år. Nesten 90 prosent av den opprinnelige skogen på Madagaskar er borte. Madagaskar taper hvert år store mengder landbruksjord gjennom erosjon. Det er en stor utfordring å finne mer bærekraftige måter å drive jorda på. Minimalutvinning og introduksjon av fremmede arter er også en stor trussel mot

FOTO: KRF PRESSEIDE
(FOTOGRAF IKKE OPPGITT)

FOTO: KNUT ASERUD / SV

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) og Heidi Sørensen (SV) er stortingsrepresentanter fra henholdsvis Østfold og Oslo, og sitter Stortingets energi- og miljøkomite.

naturmangfoldet på øya. Naturen på Madagaskar er også truet av klimaendringer. Mange steder på øya er preget av særegne mikroklima som har skapt sitt spesielle naturmiljø. Klimaendringer kan true dette unike miljøet.

OLJE- OG MILJØBISTAND

Madagaskar ble norsk hovedsamarbeidsland for bistand i 2004. Foreløpig driver ikke Norge med noen form for miljørettet bistand på Madagaskar. Bistanden har så langt handlet om undervisning og kompetanseoppbygging.

For få år siden ble Madagaskar klar over at de sannsynligvis har olje på sin kontinentsokkel, og flere oljeselskaper vil ta del i utviklingen av ressursene. Dessverre har myndighetene gitt bort rettighetene til nesten halve kontinentsokkelen til de samarbeidende oljeselskaperne Exxon og Norsk Hydro. Norge gir nå bistand til Madagaskar gjennom prosjektet PETRAD. Prosjektet har til hensikt å skolere myndighetene i mottakerland til å møte internasjonale oljeselskaper i forhandlinger, for å sikre at mest mulig av verdien kommer hele samfunnet til gode. Da Energi- og miljøkomiteen besøkte Energi- og gruveministeriet fikk vi et svært godt inntrykk av arbeidet som gjøres fra norsk side. De gjenværende delene av gassisk sokkel er delt inn i blokker og skal utlyses i konsesjonsrunder.

De eventuelle oljeforekomstene kan gi inntekter til Madagaskar i framtiden, men representerer også nye potensielle miljøproblemer. Deler av kysten langs Madagaskar er sårbar

for oljeforurensning. Det gjelder ikke minst de 350.000 km² med mangroveskog som er verdifulle oppvekstområder for mange fiskeslag. Miljøvernministeren på Madagaskar Charles Sylvain Rabotoarison uttrykte overfor Energi- og miljøkomiteen takknemlighet for den norske bistanden gjennom PETRAD, men etterlyste samtidig norsk engasjement for å verne naturmiljøet fra den økte trusselen fra blant annet oljevirkosomheten.

Stortinget vedtok vinteren 2005 enstemmig at det skal lages en egen handlingsplan for miljøvern i bistandsarbeidet. Planen skal sørge for en kraftig økning og forbedring av miljøbistanden. Stortinget pekte nettopp på at en bedret forvaltning av miljø og biologisk mangfold vil begrense naturkatastrofer og miljøskader som rammer de fattigste og svakeste gruppene hardest.

Økt norsk miljøbistand må komme land som Madagaskar til gode. Den siste kvelden Energi- og miljøkomiteen var på Madagaskar holdt professor Steve Goodman et engasjert og gripende foredrag om det biologiske mangfoldet og mulighetene Madagaskar har for å ta vare mangfoldet og hjelpe folk ut av fattigdommen. Det haster for Madagaskars unike naturrikdommer, og vi så med egne øyne at Goodmanns siste ord til oss var alvor: "Det er nå eller aldri for Madagaskars biologiske mangfold!"

ilinn@frisurf.no

Kronikken har stått på trykk i Dagbladet.

Bli medlem!

TIL VNM

V/ KAI-ARNE SCHIE
STYRILIA 35
2080 EIDSVOLL

Bli medlem i Vennskapsforeningen Norge - Madagaskar

Her vil du bli oppdatert på det siste som skjer på Madagaskar, motta Madagaskar-forum, og ellers få tilbud om medlemskvelder og deltakelse i interessegrupper. Medlemskap koster kun 150 kroner pr. år som hovedmedlem, og 50 kroner for husstandsmedlem. Send inn denne adresselappen eller registrer deg på www.madagaskar.no. Giro vil bli tilsendt.

NAVN: TLF.:

ADRESSE: E-POST:

POSTNUMMER: NAVN PÅ HUSSTANDSMEDLEM:

POSTSTED:

MADAGASKAR-NYTT

Spalten er samlet og redigert av Øyvind Dahl på bakgrunn av meldinger fanget opp over internett, for det meste fra aviser i hovedstaden på Madagaskar (L'Express og Tribune).

De nyeste nyhetene kommer først. Nyhetene oppdateres jevnlig på hjemmesidene til Vennskapsforeningen Norge - Madagaskar: www.madagaskar.no.

SEPTEMBER 2006

VERDENSBANKEN FLYTTER SITT KONTOR FRA MADAGASKAR

En restrukturering innen Verdensbanken medfører at direktøren for Madagaskar skal ha sin bopel i Pretoria i Sør-Afrika. En representant, som ennå ikke er utnevnt, skal bo i Antananarivo. Etter at nåværende direktør, James Bond, flytter til et land i Vest-Afrika i oktober, skal finnen Ritva Reinikka ha ansvar for Madagaskar. Men hun har residens i Pretoria. Kommentatorer hevder at dette betyr en nedgradering av Madagaskars betydning for Verdensbanken. Reinikka på sin side, hevder at Madagaskar skal ha samme prioritet som før. (28. sept. 2006).

MER TRAFIKK MELLOM KINA OG MADAGASKAR

I perioden januar til august har den kinesiske ambassaden utstedt 1.200 visa til gassere som reiser til Kina. I tillegg har konsulatet i Toamasina også gitt slike reisepass. 22 gassiske studenter studerer i Kina, 15 politistudenter skal begynne i november. Handelen mellom Kina og Madagaskar har økt, men Madagaskar importerer atskillig mer fra Kina enn de har å selge. Kineserne bygger et internasjonalt konferansesenter på 9000 m² i nærheten av flyplassen på Ivato. (28. sept. 2006).

BÅDE JORD- OG LUFTKABLER STJELES

Det er stadig et problem at fattige mennesker stjeler luft- og jordkabler og selger dem til skraphandlere. Telefonselskapet Telma og kraftselskapet Jirama melder at i løpet av de siste tre måneder er 1840 m kabler forsvunnet bare i Toamasina. Dette fører til brudd på tilførsel av elektrisitet og telefon tjenester for industriselskapene i området. (27. sept. 2006).

NASJONALFORSAMLINGEN STARTER OPP ÅRETS ANDRE SESJON

Stortingspresident Samuel Mahafaritsy Razakanirina åpnet årets andre sesjon ved å mane til fordragelighet mellom partiene. "Vi går mot et nytt presidentvalg. Ingen er interessert i uro i forbindele med valget," sa han. (28. sept. 2006).

FARLIG GRUVEARBEID

I Ilakaka, på veien til Toliara, ble det for noen år siden funnet safir-steiner. Det førte til rene klondyke – en rekke mennesker fra hele øya flyttet dit for å prøve lykken. Byen vokste uten kontroll og uten at andre fasiliteter som skole- og helsestasjoner ble bygget ut. Det ble gravet sjakter som ikke var forsvarlig sikret, og ofte raste de sammen. En regner at 4- 5 mennesker omkommer hver måned. En rekke mellommenn og utenlandske interesser utnytter et uregulert arbeidsmarked der arbeiderne er helt uten rettigheter. Bare 50 personer av 50.000 er lovlig registrert som gruveeiere, heves det. Også i Brieville, der det utvinnes krom, er det risikable arbeidsforhold med gammelt materiell, giftige produkter og sykdommer. HMS – helse, miljø og sikkerhet er ukjente begreper. (26. sept. 2006).

ISLAND – MADAGASKAR

I forbindelse med det årlige møtet i De forenede nasjoner (FN), har den gassiske utenriksministeren Marcel Ranjeva og den islandske ministeren Valgerdur Sverrisdottir undertegnet et dokument som etablerer diplomatiske forbindelser mellom de to landene. (25. sept. 2006).

FÅ INSTITUSJONER FOR DØVE OG HØRSELSMEMMEDE

Madagaskar har få institusjoner for døve og hørselshemmede. Det var den lutherske kirken med norsk misjon som var pioneren på området

med den første døveskolen i 1950-årene. I dag er det slike spesialskoler i Antananarivo, Antsirabe, Toamasina, Morondava, Fianarantsoa og Mahajanga. Dette er altfor lite. Bare i Vangaindrano er det 80 elever som kunne trenge spesialopplæring, men det finnes ingen skole i nærheten. Også døvetolker som behersker tegnspråk er mangelvare. (23. sept. 2006).

PEDAGOGISK-KURS TIL LÆRERNE

110 000 lærere fra hele øya har gått gjennom kurs som skal lære dem en ny pedagogisk metode kalt "Approche par competence" (APC). Metoden går ut på at elevene skal lære ting som er anvendelige for deres dagligliv. Den innbærer mer gruppearbeid og appellerer til kreativitet. (21. sept. 2006).

MOBILTELEFONSELSKAPET ORANGE HAR 500 000 KUNDER

Mobilselskapet Orange har 64 % av markedet på Madagaskar. Nettet dekker nå 93 byer av de 100 byer som var planlagt i 2006. Nylig er Vangaindrano, Amboasary-Sud, Ranohira og Ilakaka knyttet til nettet. (20. sept. 2006).

UNDERSLAG AV OFFENTLIGE MIDLER

Tre ansatte ved den sentrale kassen i Antananarivo er dømt til fem års straffarbeid for underslag. Ved hjelp av falske papirer har de underslått over en milliard ariary (ca 3,4 mill NOK), som er en astronomisk sum på Madagaskar. (19. sept. 2006).

ET LYSPUNKT VED FENGSELET I MIARINARIVO

Noen av de innsatte (27 av 217) ved dette fengslet får anledning til å arbeide på markene i nærheten. Dette gir ekstra kosttilskudd til den ensformige maten som bare består av manioc. I tillegg får de avlinger av ris og bønner. Den katolske kirken har en hjelpejeneste som også bidrar med mattilskudd til fengslede. Rotary-klubben Ainga i Antananarivo bidrar med skolesaker, toalettsaker og baller til de mindreårige innsatte i Antanimora-fengselset. (18. sept. 2006).

VEI MELLOM VANGAINDRANO OG TOLAGNARO PÅ ØSTKYSTEN

President Ravalomanana har nettopp annonsert at den eksisterende traséen mellom Vangaindrano og Tolagnaro (Fort Dauphin) på Østkysten skal oppgraderes til å bli helårsvei. Nå er den bare fremkommelig med firehjulsdrev-

ne biler i tørketiden. Den 200 km lange veien må krysse flere elver der det ofte er manuelt drevne ferjer. Det skal bli flere broer og muligens asfalt. Det siste avhenger av finansieringen som kan sikres fra EU-fond. (15. sept. 2006).

RAVALOMANANA ER KANDIDAT TIL PRESIDENTVALGET

Den sittende president, Marc Ravalomanana har nå annonsert sitt kandidatur for presidentvalget den 3. desember idet han skrevet inn sitt navn på listen over kandidater. Det er HCC - konstitusjonsdomstolen - som administrerer listen som inneholder navnene på ca 15 kandidater. Selv om en må regne med at det regjerende partiet - TIM - er noe svekket etter å ha vært i regjeringsposisjon i fem år, er opposisjonen så splittet at det kan være vanskelig å oppnå de nødvendige 50 % i første valgomgang for noen andre enn den sittende presidenten. De mest kjente navnene på listen over kandidater, utenom Ravalomanana, er den tidligere presidenten i nasjonalforsamlingen Jean Lahiniriko, Herizo Razafimahaleo, leder for Leader-Fanilo, Norbert Lala Ratsirahonana fra AVI, den tidligere presidentens nevø Rolland Ratsiraka fra Toamasina Tonga Saina, og den kvinnelige kandidaten Elia Ravelomanantsoa. (14. sept. 2006).

DET BLIR IKKE EN ENKELT VALGSEDDER

Mange har hevdet at det mest demokratiske ville være om velgerne fikk en stemmeseddel med alle navnene og bildene til presidentkandidatene. Så kunne de bare krysse av den de ønsket. President Marc Ravalomanana har uttalt at han i prinsippet stilte seg åpen til en slik løsning. Men nå har regjeringen talt. Det blir ikke én stemmeseddel, men opp til hver kandidat å sørge for stemmesedler. (13. sept. 2006).

FIBEROPTIKKEN LAR VENDE PÅ SEG

Madagaskar har planer om å knytte seg til et internasjonalt nett med fiberopptiske kabler som skal inkludere en rekke afrikanske land: Botswana, Djibouti, Eritrea, Etiopia, Kenya, Lesotho, Madagaskar, Malawi, Mosambik, Rwanda, Somalia, Sudan, Sør-Afrika, Tanzania, Uganda, Zambia og Zimbabwe. Det er dannet et konsortium av disse landene for å finansiere prosjektet. Imidlertid er ikke finansieringen klar. Det betyr at Madagaskars tilknytning blir forsinket. Planen er å legge en 9 900 km lang kabel

til en pris av 230 mill USD fra Durban i Sør-Afrika til Toliara på vestkysten av Madagaskar. (12. sept. 2006).

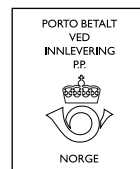
DEN LUTHERSKE KIRKEN FORTSATT ARENA FOR VALGKAMP

Kassereren i den lutherske kirken (FLM) er Jean Lahiniriko, tidligere stortingspresident. Han har trukket seg fra jobben og stiller som uavhengig kandidat ved presidentvalget. Under kirkelige møter i Antananarivo, i Toliara og vekkelsesentrene i Farihimena og Ankaromalaza har president Marc Ravalomanana møtt opp, åpenbart for å sikre at ikke Lahiniriko skal "kapre" lutheranerne. Ved kirkens årsmøte i Vinaninkarena dukket presidenten for senatet, Rajemison Rakotomaharo, opp og holdt en tale i presidentens navn. Også i vekkelsesenteret Soatanana dukket offisielle representanter opp samtidig med at Kirkens kasserer Lahiniriko og den nåværende presidenten for Nasjonalforsamlingen Mahafaritsy var tilstede. Begge er medlemmer av den lutherske kirken. Kirkepresidenten Rakoto Endor Modeste understreker at den lutherske kirken er nøytral i forhold til presidentvalget. Det samme har også den romersk-katolske erkebiskopen av Antananarivo Odon Arsène Razanakolona sagt: "Kirkens medlemmer står helt fritt." (11. sept. 2006).

NÅ OGSÅ PINSEVENNENE

Etter at presidenten har besøkt kirkelige stormøter både i den lutherske, den reformerte og den katolske kirken, komturen til pinsevennene "Jesosy Mamony" (Jesus frelser). I motsetning til de andre nevnte kirkesamfunnene er pinsevennene ikke med i det økumeniske kirkerådet FFKM. Men kirken teller nå 500 000 medlemmer, har 850 forsamlingshus, 205 pastorer og 276 evangelister. President Marc Ravalomanana lovet å bidra til bygging av et gjerde rundt det store forsamlingshuset i Ankorondrano og sa at dersom de hadde problemer, måtte de bare ta kontakt. Et av presidentens slagord er "kirke og stat – hånd i hånd". (11. sept. 2006).

B

RETURADRESSE: KAI-ARNE SCHIE, STYRLIA 35, 2080 EIDSVOLL

